

Рецензенти

Кравченко С. І. – доктор наук із соціальних комунікацій, професор
(Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк)
Сніцарчук Л. В. – доктор наук із соціальних комунікацій, професор
(Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника, м. Львів)
Хавкіна Л. М. – доктор наук із соціальних комунікацій, професор
(Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, м. Харків)

Науковий консультант:

Різун В. В. – доктор філологічних наук, професор, директор Інституту
журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Рижко О. М.

Р49 Плагіат як соціальнокомунікаційне явище : монографія / О. М. Рижко. –
К. : ПАЛИВОДА А. В., 2017. – 388 с.
ISBN 978-966-437-502-0.

У монографії досліджується плагіат як багатоаспектне і контроверсійне
явище, що має соціальнокомунікаційну природу. Зокрема розглянено історію
плагіату, його дефініції та сутнісні ознаки, причини вдавання до плагіату, розвиток
проблеми в контексті академічної чесності; а також юридичний, аксіологічний
і філософський вияв проблеми. Проаналізовано види та класифікації плагіату,
способи його вчинення, тексти з ознаками девіацій («плагіат ідей», «авторське
дублювання наукових результатів» / «самоплагіат», «перенасиченість тексту
цитатами»), технології вчинення плагіату – рерайт, копіпаст, парафраз, компіляцію,
а також фабрикацію і фальсифікацію як види академічного шахрайства. У тексті
представлено результати опитувань – цільового й експертного – «Рецепція
плагіату», а також дослідження розробки теми плагіату в ігровому кіно. Розглянено
зусилля держави, громадських ініціатив і мас-медіа, спрямовані на запобігання
плагіату та на боротьбу з ним.

Розраховано на дослідників, наукових співробітників, медіакритиків,
медіааналітиків і практиків соціальних комунікацій.

УДК 316.77:177.9

Друкується в авторській редакції.

Відповідальність за достовірність наданого для видання матеріалу автор несе
одноосібно.

Будь-яке відтворення тексту без згоди автора та видавництва забороняється.

© Рижко О. М., 2017

© Видавець ПАЛИВОДА А. В., 2017

ISBN 978-966-437-502-0

ЗМІСТ

Вступ.....	6
Проблема плагіату як один із гострих викликів сьогодення.....	6
Методологія дослідження.....	9
Між «Молотом відьом» і «Хроніками від Фортінбраса».....	17
Подяки.....	18
Список використаних джерел.....	19
Розділ 1. Плагіат: сутність явища.....	21
1.1. Дослідження плагіату.....	26
1.2. Дефініція та сутнісні ознаки.....	37
1.3. Історія плагіату.....	54
1.4. Причини вдавання до плагіату.....	61
1.5. Плагіат у контексті академічної чесності.....	76
1.6. Багатоаспектність вияву плагіату.....	85
1.6.1. Юридичний вияв.....	85
1.6.2. Аксіологічний вияв.....	93
1.6.3. Філософський вияв.....	99
Висновки до розділу 1.....	105
Список використаних джерел.....	108
Розділ 2. Види плагіату.....	125
2.1. Класифікації плагіату.....	128
2.1.1. Способи вчинення плагіату.....	158
2.2. Тексти з ознаками девіацій.....	185
2.2.1. «Плагіат ідей».....	186
2.2.2. «Самоплагіат».....	208
2.2.3. Перенасиченість тексту цитатами.....	216
2.3. Технології плагіату.....	224
2.3.1. Рерайт.....	225
2.3.2. Копіпаст.....	227
2.3.3. Парафраз.....	231
2.3.4. Компіляція.....	233
2.3.5. Фабрикація і фальсифікація.....	235
Висновки до розділу 2.....	238
Список використаних джерел.....	245

Розділ 3. Рецепція плагіату	267
3.1. Опитування молоді київських ВНЗ.....	269
3.2. Міні-опитування в межах курсу «Сучасні українські ЗМІ в ціннісному вимірі».....	277
3.3. Експертне опитування.....	280
3.4. Представлення теми плагіату в ігровому кіно як варіант рецепції явища.....	286
3.5. Особистий досвід людини в переосмисленні ставлення до плагіату.....	310
Висновки до розділу 3.....	313
Список використаних джерел.....	315
Список фільмів.....	319
Розділ 4. Запобігання плагіату і боротьба з ним	321
4.1. Особливості висвітлення проблеми плагіату в ЗМК.....	323
4.2. Державні ініціативи.....	330
4.3. Запровадження навчальних курсів і розроблення посібників... ..	335
4.4. Антиплагіатні комп'ютерні системи.....	342
4.5. Громадські ініціативи.....	352
4.6. Рекомендації щодо боротьби з плагіатом.....	357
Висновки до розділу 4.....	364
Список використаних джерел.....	368
Висновки.....	377
Додаток.....	386
Список таблиць	
Табл. 1. Рівень плагіату (у %) в текстах наукових робіт.....	24
Табл. 2. Плагіат у статтях.....	148
Табл. 3. Суб'єкт-суб'єктні відносини в академічному довоколаплагіатному дискурсі.....	161
Табл. 3а. Суб'єкт-суб'єктні відносини в академічному довоколаплагіатному дискурсі.....	170
Табл. 3б. Суб'єкт-суб'єктні відносини в академічному довоколаплагіатному дискурсі.....	178
Табл. 4. Поведінкові моделі, уможливлені соціальнокомунікаційною природою плагіату.....	182
Табл. 5. Класифікація наукового плагіату.....	184

Табл. 6. Відповіді на питання 4 анкети цільового опитування «Рецепція плагіату».....	272
Табл. 7. Відповіді на питання 5 анкети цільового опитування «Рецепція плагіату».....	273
Табл. 8. Відповіді на питання 6 анкети цільового опитування «Рецепція плагіату».....	273
Табл. 9. Відповіді на питання 7.1. анкети цільового опитування «Рецепція плагіату».....	274
Табл. 10. Відповіді на питання 7.2 анкети цільового опитування «Рецепція плагіату».....	275
Табл. 11. Відповіді на питання 7.3. анкети цільового опитування «Рецепція плагіату».....	275
Табл. 12. Відповіді на питання 1 анкети експертного опитування «Рецепція плагіату».....	281
Табл. 13. Відповіді на питання 2 анкети експертного опитування «Рецепція плагіату».....	284
Табл. 14. Кінофільми: вид плагіату, модель розвитку сюжету, меседж.....	307
Табл. 15. Результати перевірки студентських робіт на плагіат.....	347
Табл. 16. Результати перевірки студентських робіт на плагіат (спеціальність «Журналістика»).....	348